

ԺԹ.00.07 - ԶԻՆՎՈՐԱԿԱՆ ԵՎ ԱՐՏԱԿԱՐԳ ԻՐԱՎԻՃԱԿՆԵՐԻ ՀՈԳԵԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

1. Զինվորական հոգեբանության ուսումնասիրման առարկան, խնդիրները: Ժամանակակից հոգեբանության բնագավառները և դրանց կապը զինվորական հոգեբանության հետ: Ուսումնասիրության առարկան: Զինվորական կոլեկտիվը, այդ կոլեկտիվների մարտական ներդաշնակվածությունը և համախմբվածությունը՝ որպես հոգեբանական հետազոտության օբյեկտներ: Զինվորական գործունեության հոգեբանական բնութագիրը: Գործունեությունը կազմակերպող տարրը: Մարդու ներուժային շարժառիթները (հասարակությանը բնորոշ օբյեկտիվ արժեքներ, հետաքրքրություններ, իդեալներ): Զինվորական գործունեության տեսակները (մարտական, ուսումնամարտական, ամենօրյա): Զինվորական գործունեությունը՝ ըստ հոգեբանական ապահովման բնույթի: Աշխատանք: Մարտական հերթապահություն: Ուսուցում: Մարտական գործունեություն (առաջնետում), մարտ, պայքար:

2. Զինվորական կոլեկտիվը՝ որպես հոգեբանական վերլուծության օբյեկտ: Հասկացություն խմբի և կոլեկտիվի մասին: Զինվորական կոլեկտիվը և զինծառայողի անձնավորությունը: Զինվորական կոլեկտիվի ազդեցությունը զինծառայողի վրա՝ ՀՀ քաղաքացու, Հայրենիքի պաշտպանի ձևավորման առումով: Կոլեկտիվում տիրող սոցիալ-հոգեբանական մթնոլորտի «կոլեկտիվի հոգեբանություն» ազդեցությունը զինծառայողի վրա: Զինվորական կոլեկտիվի հոգեբանության կառուցվածքը: Անմիջական շփումները և սոցիալ հոգեբանական երևույթները: Միջանձնային հոգեբանական հարաբերությունները: Միջանձնային հարաբերություններում առաջացող սոցիալ-հոգեբանական երևույթները: Անձնավորության ինքնահաստատումը: Կոլեկտիվ կարծիքը: Կոլեկտիվ տրամադրությունները: Ներկոլեկտիվային ավանդույթները:

3. Զինվորական կարգապահության հոգեբանությունը: Զինծառայողի արարքի հոգեբանական կառուցվածքը: Արարքը՝ որպես վարքի բաղկացուցիչ տարր: Արարքի արդյունքը կամ հետևանքը: Զինվորի անձի կարգապահության մակարդակը: Արարքի նպատակներն ու դրդապատճառները: Արարքի վերլուծության չափանիշները:

Ծառայողական պարտականությունները կատարելիս եռանդի ցուցաբերումը: Կատարվող արարքների (զանցանքների) բնույթը: Հաջողությունները մարտական և քաղաքական ուսուցման մեջ: Մասնակցությունը ստորաբաժանման հասարակական

կյանքում տեղի ունեցող գործընթացներին: Սոցիալ-հոգեբանական երևույթների ազդեցությունը կարգապահության վրա:

Սոցիալ-հոգեբանական երևույթների շարքում որոշակի տեղ զբաղեցնող բացասական, անհատական և խմբային տրամադրությունները: Ստորաբաժանումներում զինվորական կարգապահության ամրապնդման ուղիների հոգեբանական հիմնավորումը, կարգապահության դաստիարակումը և վարքի կառավարումը: Կարգապահության ամրապնդման հոգեբանական գործոնները: Կարգապահության սահմանումը: Ընդհանուր պարտականությունների անթերի կատարում: ղեկավարների անձնական կարգապահության հոգեբանական բնութագիրը և նշանակությունը: Կարգապահության ամրապնդման հոգեբանական գործոնները: Ձորամասում զինծառայողների անհատական կարգապահության մակարդակի գնահատուման և ձևավորմանն ուղղված միջոցառումները: Միջանձնային կոնֆլիկտների առանձնահատկությունները զինվորական գործունեության պայմաններում: Զինվորական ծառայության կարգի ուսումնասիրում, հոգեբանական գյույցի անցկացում և այլն: Զինծառայողների միջև ոչ կանոնադրային հարաբերությունների հոգեբանական բնութագիրը: Զինծառայողների շրջանում քրեածին վարքի ձևավորման հոգեբանական պատճառները: Քրեածին որակների սոցիալ-հոգեբանական, հոգֆիզիոլոգիական և սոցիալական բնութագրերը: Համոզմունքներն ու բացասական սովորությունները քրեածին վարքի ձևավորման պատճառ: Դրանց հաղթահարման ուղիները: Ոչ կանոնադրային հարաբերությունների դեմ պայքարի հայրենական և առաջատար երկրների փորձը:

4. ԶՈՒ-ի բարոյահոգեբանական ապահովման էությունը: Բարոյահոգեբանական ապահովման (ԲՀԱ) սահմանումը, նպատակը: Աշխատանքները, որոնցով իրագործվում է ԲՀԱ-ի գլխավոր նպատակը: ԲՀԱ-ն ռազմական մակարդակում: ԶՈՒ-ի բարոյահոգեբանական ապահովման արդյունավետությունն ապահովող խնդիրների շարքը: Կադրերի պատրաստման համակարգը, սոցիալ-իրավական ոլորտներում երկրի հոգևոր և ռազմական անվտանգության ապահովմանը ուղղված գիտահետազոտական աշխատանքների ակտիվացումը: Բարոյահոգեբանական ապահովման համակարգի կա-ռավարման կատարելագործումը:

Արտասահմանյան պետությունների՝ ազգային բանակի շրջանում ԲՀԱ-ն իրականացնող մարմինները: Բարոյական և հոգեբանական առավելությունը՝ որպես հաղթանակի հասնելու նախադրյալ: Բանակի հզորությունը որոշող գործոնները: Անձնակազմի կտրուկ և ամուր բնավորությունը: Սպառազինությունը և ՌՏ: Մարտական գործողությունների տրամաբանական, ռացիոնալ սկզբունքները: Բարո-

յական ոգու պայմանավորվածությունը զինձառայողների աշխարհայացքային դիրքորոշումների, հայրենիքի առջև պարտքի իմաստի, պատվի և հայրենասիրության մեջ փոփոխություններով:

5. Ձորքերի բարոյահոգեբանական ապահովման գաղափարական հիմքերը: Ազգի բարոյահոգեբանական վիճակի ամրապնդման վրա սկզբունքային ազդեցություն ունեցող գործոնը: Ազգի մենտալիտետը: Ազգային գաղափարախոսության սահմանումը: ՁՈԻ-ի բարոյահոգեբանական ապահովման պրոցեսի կատարելագործման հիմքերը: Արժեքների փոխկապված խմբերը, որոնք նպատակահարմար է դնել ՁՈԻ-ի բարոյահոգեբանական ապահովման համակարգի գաղափարատեսական բազայի հիմքում: Պետական, համամարդկային արժեքները: Ջինձառայողի արժեքները՝ որպես երկրի քաղաքացու: Ջինձառայողի ռազմամասնագիտական արժեքները:

6. Ջինձառայողների բարոյահոգեբանական վիճակի գնահատումը: Ջինձառայողների բարոյահոգեբանական վիճակը (ԲՀՎ)՝ որպես սոցիալ-հոգեբանական երևույթ: Հոգևոր բարոյական ներուժը՝ որպես հաջող զինվորական գործունեության նախադրյալ: Բարոյական ոգին՝ որպես բանակի գործունեականվարքային ասպեկտ: Բարոյական գործոնը՝ որպես բարոյական ոգու ազդեցություն կոնկրետ օպերացիայի հաջողության վրա: Բարոյական ոգու դրսևորման աստիճանը՝ որպես բանակի բարոյահոգեբանական վիճակ: ԲՀՎ-ի կառուցվածքը: Գաղափարաբարոյական գոյացումները (աշխարհայացքային դիրքորոշումներ, բարոյական իդեալներ, սկզբունքներ, նորմեր): Հասարակական հոգեբանական գոյացումները (պահանջմունքներ, հետաքրքրություններ, շարժառիթներ, հայացքներ, համոզմունքներ, տրամադրություններ): Ջանգվածային հոգեկան գոյացումները (հասարակական-հոգեբանական մթնոլորտ, հասարակական կարծիք, ավանդույթներ): Ջանգվածային հոգեկան պրոցեսները (հաղորդակցում, իդենտիֆիկացում, ադապտացիան, համոզում, ներշնչում, ընդօրինակում, մեկուսացում, զատում): Հոգեկան վիճակները (գրգռվածություն, հանգստություն, վերելք, անկում, էնտուզիազմ, ստրես, վճռականություն, շվարածություն, ջղայնություն):

ԲՀՎ-ի դրսևորման ձևերը (հասարակական կարծիք, հասարակական հարաբերություններ, հասարակական տրամադրություններ, հասարակական վարքային գոյացումներ):

7. **ԶՈՒ-ի անձնակազմի վրա ազդող մակրո- և միկրոմիջավայրի գործոնները:** Մարտական գործողությունների բարոյահոգեբանական ապահովման էությունը: ԲՀԱ-ի բնույթը և անձնակազմի բարոյահոգեբանական վիճակի (ԲՀՎ-ի) մակարդակը որոշող գործոնները: Մակրոմիջավայրի գործոնները: Ռազմաքաղաքական իրավիճակը, հասարակության վերաբերմունքը բանակին: Միկրոմիջավայրի գործոնները: Համալրվածությունը, համախմբվածությունը, մարտական գործողությունների յուրահատկությունը: Եզակի գործոնները: Զ/ծ անհատահոգեբանական, անձնային մասնագիտական առանձնահատկությունները, զինվորական կոլեկտիվի հոգեբանական բնութագրիչները: ԲՀԱ-ի խնդիրները: ԲՀՎ-ի ուսումնասիրումը, գնահատումը: Անձնակազմի տեղեկացումը ստեղծված իրավիճակի մասին, բարոյահոգեբանական պատրաստության անհրաժեշտ մակարդակի ապահովումը, ընդունակությունների ձևավորումը, ապատեղեկատվության կանխարգելումը, հոգեբանական վերականգնողական աշխատանքները: Զորքերի տեղեկության ապահովումը:

8. **Մարտի հոգեբանական կառուցվածքի հիմնական բաղադրիչները:** Մարտի սահմանումը: Մարտի սահմանումը հոգեբանական գիտության տեսանկյունից: Մարտի հոգեբանական կառուցվածքի հիմնական բաղադրիչները: Մարտական պատրաստությունը (մարտական վարպետություն, զինճառայողների բարոյահոգեբանական վիճակ, հոգեբանական կայունություն), մարտական վիճակներ: Մարտական վիճակի կախումը ճանաչողական, շարժառիթային ոլորտներից, հոգեվիճակից: Մարտի հոգեբանական առանձնահատկությունները (ՄՌՏ-ի զարգացում, մարտական գործողությունների վարման եղանակների կատարելագործում):

Վճռականությունը, գերլարվածությունը, գործողությունների բարձր տեմպը, իրադրության անորոշությունը, արագ և անսպասելի փոփոխությունները՝ որպես արդի փուլում մարտի բնութագրիչներ: Մարտական գործողությունների վճռականությունը, լարվածությունը, իրադրության դինամիկական պայմանավորող գործոնները: «Մարտ» և «մարտական գործունեություն» հասկացությունների տարբերությունները:

9. **Մարտական իրադրության ազդեցությունը զինճառայողի հոգեկանի վրա:** Օրգանիզմի հակազդումը հոգեծին գործոնների ազդեցությանը, այդ հակազդման ընդհանուր հոգեբանական մեխանիզմը: Անզիտակցական ռեֆլեկտորային հակազդումը (բնագոյային, վարժեցնովի): Հետաձգված ծավալուն հակազդումը, կանխատեսումային հակազդում: Հուզական հակազդման կառուցվածքը:

Ռեֆլեկտորային հակազդման կառավարումը: Հետաձգված ծավալուն հակազդման դրսևորումը հոգեծին գործոնի բավականին դանդաղ աճման և երկարատև ներգործության դեպքում: Այդ հակազդմանը բնորոշ հուզական շարժառիթային և մտավոր շարժողական պրոցեսների բարդ ու հակասական փոխգործությունը: Մարդու հոգեկան գործունեության մեջ հուզական և մտավոր պրոցեսների փոխադարձ կապը (Իրեքս-Դոդսոնի օրենք):

Լարվածության արգելակային իմպուլսիվ և համատարած ձևերը: Անհանգստությունը, դյուրագրգռությունը, ցավը կրծքավանդակում և սրտիփոքր, չվերահսկվող դողը, ճիշտ գործողություններ կատարելու անընդունակությունը, ծայրահեղ աստիճանի հոգնածությունը և հյուծումը՝ որպես զինձառայողների մարտական գործունեության մեջ հոգեկան լարվածության առավել բնորոշ բացասական դրսևորումներ:

Հիմնական ախտանիշները, որոնց դեպքում անհրաժեշտ է մասնագիտական-հոգեբանական օգնության ցուցաբերումը: Ներքին լարվածության հաղթահարման եղանակները: Խուճապը և դրա կանխարգելման ուղիները: Խուճապը՝ որպես չկառավարվող վախի զանգվածային դրսևորում, որը կյանքի համար վտանգի կամ այլ սպառնալիքի՝ ռեալ կամ մտացածին, երևան գալուն պես համակում է մարդկանց խմբի (զանգվածի) բոլոր անդամներին: Չկառավարվող վախը ուղեկցող համոզմունքը: Խուճապի դրսևորումը՝ որպես մարդկանց անկանոն փախուստի և այլ գործողությունների ձև, որոնք չեն համապատասխանում առկա իրադրությանը:

Անկազմակերպ, վատ կառավարվող գորքերի կամ կազմակերպվածությունը կորցրած մարդկային մեծ զանգվածների կուտակումը՝ որպես խուճապի առաջացման մեկ այլ պայման: Նման դեպքերում հրամանատարի դերակատարության կարևորությունը:

Գաղափարական համոզմունքը, անձնակազմի քաղաքական գիտակցությունը, կոլեկտիվի համախմբումը, տեղեկության ապահովումը, անձնակազմի հստակ կառավարումը՝ որպես խուճապի կանխարգելման պայմաններ:

Մարտական գործողությունների ժամանակ ստրեսորների ազդեցության հոգեբանական բնութագիրը: Ռազմական գործողությունների ժամանակ հոգեբանական ազդեցության բնութագրերը: Մարտադաշտում ստրեսորների հոգեբանական ներգործության և մարտիկների շրջանում ստրեսային վիճակների առանձնահատուկ զարգացումները: Օրգանիզմի գերլարվածության նախանշաններ: Մարտադաշտում երկու հակադիր ձգտումների պայքարը և դրանց հոգեբանական բնութագրերը (ինքնապահպանման բնագոյ և հաղթանակի ձգտում): Մարտի հիմնական գաղափարը ստիպել հակառակորդին կատարելու իր կամքը: Մարտիկի հաղթելու ձգտումը:

Պատերազմիը որպես կոլեկտիվ շահեր: Պատերազմի գաղափարը հոգեհարազատության նշանակությունը: Հայրենիքի պաշտպանության գաղափարի հոգեբանական նշանակությունը: Ինքնապահպանման բնագոր որպես մարտի ներքին կառուցվածքի մշտական և էական գործոն: Ինքնապահպանման բնագորի ազդեցությունը մարտիկի վարքի վրա: Վտանգից խուսափելու ձգտումը: Մարտադաշտում երկու հակադիր ձգտումների հաղթելու և վտանգից խուսափելու պայքարը:

10. Անձնակազմի հոգեբանական պատրաստման խնդիրները: Զինժառայողների հոգեբանական պատրաստումը ակտիվ մարտական գործողություններին: «Պատրաստություն», «պատրաստականություն», «պատրաստում» տերմինների ճիշտ գործածության խնդիրը: Զինժառայողների հոգեբանական պատրաստումը, հիմնական նպատակը: Զինժառայողների հոգեբանական պատրաստումը կտրուկ գործողությունների անցնելու տեսանկյունից: Հոգեբանական պատրաստման հիմքում դրված գործոնները: Անձնակազմի հոգեբանական կոփումը: Անձնակազմի հոգեբանական պատրաստման տեսակները: Զինժառայողների հոգեբանական պատրաստության տեսակները: Անձնակազմի հոգեբանական կայունության ձևավորումը: Անձնակազմի հոգեբանական կայունության ընթացիկ մակարդակի գնահատման պարամետրները:

Հոգեբանական պատրաստության պահպանման համար հոգեբանական ինքնակարգավորման մեթոդները (ինքնահամոզում, ինքնաներշնչում, երևակայության կառավարում, ուշադրության կառավարում, շնչառական և մկանային տոնուսի կառավարում, մեղիտացում, աւտոգեն մարզում, ռեբեֆինգ, հոգեբանական դեբրիֆինգ):

11. Հոգեբանական աշխատանքի կազմակերպումը և բովանդակությունը գործամասում Զորամասի պաշտոնատար անձանց ընդհանուր պարտականությունները հոգեբանական աշխատանքի կազմակերպման և անցկացման համատեքստում: Հոգեբանական աշխատանքը (ՀԱ) գործամասում՝ որպես հոգեբանական և սոցիալ-հոգեբանական պրոցեսների կանոնավորման համակարգ: ՀԱ-ի հիմնական բովանդակությունը: ՀԱ-ի օբյեկտը: ՀԱ-ի կազմակերպչական մակարդակները: Օբյեկտի հոգեբանական ախտորոշումը՝ որպես զինվորի անձի և զինվորական կոլեկտիվի հոգեբանական պրոցեսների, երևույթների, վիճակների գիտական հետազոտության արդյունք: Օբյեկտի հոգեբանական նպատակը, ձևերը (ուղղակի, անուղղակի): ՀԱ-ի սուբյեկտների, մասնավորապես՝ հրամանատարի, շտաբի, դաստիարակչական մարմինների, բուժժառայության, գործամասի հոգեբանի հիմնական գործառույթները:

Ջորամասի հոգեբանի մասնագիտական գործունեության էությունը և առանձնահատկությունները: Հոգեբանի մասնագիտական գործունեության մեջ մեթոդների եղանակների և միջոցների փոխկապակցված համակարգը: Զինվորական գործունեության առանձնահատկությունները (զինվորական կենսակերպի կանոնակարգվածություն, զինծառայողների գործողությունների ենթակարգություն), որոնք սահմանափակում են հոգեբանի մասնագիտական գործունեությունը: Ջորամասի հոգեբանի գործունեության առանձնահատկությունները (ծառայողական այլ պարտականությունների կատարում, հետազոտականախտորոշիչ և կառավարչական բնույթի մեթոդների և միջոցների կիրառում, ՀԱ-ի կատարման և կազմակերպման կոլեկտիվ բնույթը, գործունեության չափանիշների չլինելը): Հոգեբանի գործունեության սուբյեկտիվ և օբյեկտիվ կողմերի բացահայտումը՝ որպես մասնագիտական գործունեության հոգեբանական վերլուծության արդյունք: Հոգեբանի աշխատանքի մակարդակները (հոգեբանական երևույթների հասկացման և դրանց կառավարման մակարդակները): Հասկացման մակարդակում լուծման ենթակա տեսական-հետազոտական բովանդակությամբ խնդիրները: Հոգեբանական երևույթների կառավարման մակարդակում լուծվող խնդիրները:

Ջորամասի հոգեբանի ախտորոշական-հոգեբանական, հետազոտական, պրոգնոստիկական, կոնստրուկտորական, ուսումնամեթոդական, փորձագիտական, խորհրդատվական, ուղղորդող-գարգացնող, հաղորդակցական գործառնությունները:

Ռազմական հոգեբանի հիմնական գործունեության տեսակները՝ կազմակերպչական-մեթոդական աշխատանքը, մասնագիտական իրազեկության կատարելագործումը, հոգեախտորոշումը: Նշված միջոցառումների նպատակը: Խմբային և անհատական հոգեախտորոշումը: Հոգեախտորոշումից ստացված տվյալների կիրառումը:

Հոգեբանական օգնության հիմնական տեսակներն ու մեթոդները՝ հոգեպրոֆիլակտիկական և հոգեհիգիենան, հոգեբանական խորհրդատվությունն և լուսաբանումը, հոգեթերապիան, հոգեշտկումն և հոգեվերականգնումը: Թվարկվածների ֆունկցիան:

12. Արտակարգ իրավիճակների հոգեբանության առարկան

Արտակարգ իրավիճակների հիմնախնդիրը: Հիմնախնդրի տեսական և պրակտիկ աղբյուրները: Արտակարգ իրավիճակների հոգեբանության ուսումնասիրության առարկան, նպատակը, խնդիրները, մեթոդները

13. Արտակարգ իրավիճակների բնութագրերը դասակարգումը

Արտակարգ իրավիճակների դասակարգման ցուցանիշները՝ ա) ըստ ծագման ոլորտի (տեխնածին, բնական, բնապահպանական), բ) ըստ արտադրական կազմակերպության պատկանելության (շինարարության, արդյունաբերության, բնակության և կոմունալ-կենցաղային, տրանսպորտի, գյուղատնտեսության կամ անտառտնտեսության և զինված ուժերի ոլորտներ), գ) ըստ հավանական հետևանքների ծավալների (*մասնավոր, օբյեկտային, տեղային, մարզային և գլոբալ*):
Արտակարգ իրավիճակների տեսակները:

14. Աղետներ

- *Բնական աղետներ*

Գեոլոգիական աղետներ՝ հրաբուխների ժայթքում, սողանքներ, փլուզումներ, երկրաշարժ, հողի էրոզիա, հողի մակերևույթի չորացում, երաշտ: *Հելիոֆիզիկական աղետներ*՝ ռադիոակտիվների տարածման պայմանների խախտում, ռադիոակտիվ իրադրության վատթարացում: *Մետիլոգիական, ագրոմետիլոգիական աղետներ*՝ ուժեղ քամիներ, անձրև, կարկուտ, ուժեղ ձյունաթափ, բուք, մերկասառույց, փոշու ամպեր, ցրտահարություն, ուժեղ ցուրտ և շոգ, մառախուղ, բնական հրդեհները և այլն: *Հիդրոլոգիական աղետներ*՝ ջրհեղեղ, տիդմահոսք, ձնակույտերի փլուզումներ, վաղ ձնահալ, գետերի, լճերի ջրի մակարդակի կտրուկ բարձրանալն ու իջնելը և այլն: *Չանգվածային հիվանդությունների հետ կապված աղետներ*՝ համաճարակներ, որոնք կարող են տարածվել մարդկանց (համաճարակներ), կենդանիների, բույսերի միջավայրում:

- *Վթարներ և արհավիրքները որպես քիմիական, ռադիացիոն, հրդեհապայթունակ և հիդրոդինամիկ վտանգավոր օբյեկտների վնասման հետևանքներ*

15. Ազգաբնակչության անվտանգության խնդիրների կանխարգելման և պաշտպանական գործողությունները

Ազգաբնակչության անվտանգության խնդիրների կանխարգելման և պաշտպանական գործողությունները երկրաշարժի, ջրհեղեղի, պայթյունի, ձնաբքի, մերկասառույցի, սողանքների, հրդեհների դեպքում: Արտակարգ իրավիճակներում տեղեկատվության կանոնակարգման, անհրաժեշտ փաստերի ներկայացման հոգեբանական ազդեցությունը

Գաղափար համակարգված տեղեկատվության մասին: Տեղեկատվության հաղորդման և ընդունման հոգեբանական մեխանիզմները: Տեղեկատվության չափավորման հոգեբանական և բարոյաէթիկական պահանջները:

16. Արտակարգ իրավիճակներում ազգաբնակչության հոգեբանական անվտանգության պահպանման սոցիալ-հոգեբանական առանձնահատկությունները

Հոգեբանական անվտանգության սահմանումը: Արտակարգ իրավիճակներում սոցիալական լարվածության հոգեբանական փոխակերպումները անձի հոգեբանական անվտանգության դրսևվորումներում: Հոգեբանական անվտանգության հիմնական կառուցվածքային բաղադրիչները: Սովորողների հոգեբանական անվտանգության պահպանման պահանջները:

17. Արտակարգ իրավիճակներին պատրաստության սոցիալ-հոգեբանական առանձնահատկությունները

Արտակարգ իրավիճակներում անձի ավտոնոմ գոյատևման պահանջները: Գոյատևման գործոնները՝ 1) անտրոպոլոգիական, 2) բնության միջավայրի, աղետի, 3) էկոլոգիական, 4) նյութատեխնիկական: Բուժ օգնության կազմակերպման պահանջները: Ժամանակավոր կացարանի կառուցում: Կրակի նախապատրաստման և պահպանման աշխատանքները: Աղետից փրկության ազդանշաններ տալու եղանակները: Աղետներին նախապատրաստական կանխարգելիչ պահանջներ: Սոցիալ-հոգեբանական ծառայությունների սկզբունքները անակնկալ աղետալի դեպքերի ժամանակ

18. Արտակարգ իրավիճակներում անձի հոգեկան գործառույթների դրսևորման առանձնահատկությունները

Անձի հոգեկան գործառույթները և դրանց դրսևորման առանձնահատկությունները արտակարգ իրավիճակներում: Կյանքի փորձը, համակարգված գիտելիքները և արտակարգ իրավիճակներում դրանց ակտիվացման, հարաբերակցության դրսևորումները և ուշադրության, կոգնիտիվ գործընթացների, հուզական ոլորտի, զգայաշարժական հնարավորությունների, կամային գործընթացների օպտիմալ մոբիլիզացման արդյունավետությունը: Գործառութային հնարավորությունները՝ որպես տևական սթրեսների պայմաններում կայուն աշխատունակության պահպանման ունակություն, որը առընչվում է մարդու պահեստային հնարավորությունների հետ: Անձի հոգեկան կայունությունը

19. Անձի հոգեկան կայունության բաղադրամասերը

Անձի հոգեկան կայունության, հավասարակշռության պահպանման հիմնահարցը: Հոգեբանական կայունությունը՝ որպես անձի որակ, որի առանձին կողմերն են՝ հաստատունությունը, հավասարակշռությունը, դիմադրողականությունը: Հոգեբանական կայունությունը՝ որպես կյանքի դժվարություններին դիմակայման, առողջության, հոգեկան աշխատունակության պահպանման պայման: Հոգեբանական կայունության անձնային գործոնները: Հավատը որպես հոգեբանական կայունության հենք, անհատական և հասարակական գիտակցության անհրաժեշտ տարր, մարդու գործունեության կարևորագույն առանցքային բաղադրամաս: Հավատի մեկնաբանության երեք մոտեցումները.

1. հավատը որպես բացառապես հուզական զգացմունքային ֆենոմեն,
2. հավատը որպես ինտելեկտի ֆենոմեն,
3. հավատը որպես կյանքի ֆենոմեն, կամքի բաղադրամաս (մոտիվ):

20. Հոգեբանական պատրաստության համակարգը

Հոգեբանական պատրաստակամությունը, պատրաստությունը և պատրաստվածությունը: *Պատրաստակամությունը՝* որպես անձի

դրդապատճառների, նպատակների իրականացմանը ուղղված հավատի, վստահության ձևավորման վիճակ, որը անձին ակտիվացնում և մղում է տվյալ գործունեությանը: **Մոդելավորումը**՝ որպես երևույթի առավելագույնս իրականությանը համապատասխանող մանրակերտի ստեղծում և նրա առանձնահատկությունները: Կամային գործընթացների աշխուժացման գործընթացը: Հոգեբանական պատրաստության տեսակները՝ ընդհանուր, հատուկ և կոնկրետ իրավիճակին համապատասխան: Կամային ինքնակարգավորման մեխանիզմները

- (կամաձին ղեկավարում կամ ինքնակառավարում)
- ինքնապատճառաբանում (մոտիվացիա)
- ինքնանագնահատում և ինքնաարգելակում
- ինքնավերահսկում
- ինքնամոբիլիզացում (ուշադրության ինքնախթանում)

21. Կենսագործունեության անբարենպաստ պայմաններում հոգեբանական ճգնաժամի առանձնահատկությունները

Հասկացություն հոգեբանական ճգնաժամի վերաբերյալ: Հոգեբանական ճգնաժամը՝ որպես ստեղծված պայմանների հետ հոգեբանական հակամարտություն: Հոգեբանական ճգնաժամը՝ որպես անձի ներքին հուզական հաշվեկշռի խախտում, որը հանդես է գալիս արտաքին և ներքին սպառնալիքների ազդեցության տակ: Անձնային և այլ հոգեբանական առանձնահատկությունների դերը ճգնաժամի հաղթահարման գործում:

22. Հոգեբանական վնասվածք

Հոգեբանական վնասվածքը՝ որպես կյանքի եղելություն, որն առնչվում է մարդու գոյության էական, նշանակալի կողմերին՝ բերելով խոր հոգեբանական ապրումների: Հոգեկան վնասվածքի ապրման փուլերը:

23. Արտակարգ իրավիճակներին բնորոշ հոգեվիճակների դրսևորման բնութագրերը

Տագնապ, վախ, ֆրուստրացիա, սթրես, խուճապ – հոգեբանական բնութագրերը: Ոչ իրական դիրքորոշումներ, որոնք կարող են սթրեսի կամ ուժասպառության

պատճառ դառնալ: Ներոզներ: Հոգեկան վնասվածք, հետվնասվածքային սթրեսային վիճակներ և խանգարումներ: Վիշտ և սուգ:

24. Հետվնասվածքային հոգեվիճակների դրսևորման հոգեբանական առանձնահատկությունները

Հետվնասվածքային սթրես: ՀՎՄԽ-ների աշխտորոշիչ չափանիշները: Անձի սոցիալ-հոգեբանական վարքի դրսևորման փուլերը արտակարգ պայմաններում: Առաջին հոգեբանական օգնության կազմակերպման առանձնահատկությունները:

25. Արտակարգ իրավիճակներում անձի վերականգնողական գործընթացի գիտագործնական հիմնադրույթների կիրառման ռազմավարությունը

Անձի սոցիալ-հոգեբանական հարմարման մեխանիզմները: Հետվնասվածքային սթրեսային խանգարումների վերականգնման ուղիները. հոգեթերապիա, հոգեբանական վերականգնում: Խմբային հոգեվերականգնողական գործընթացի յուրահատկությունները: Հոգեկան առողջության վերականգնման պահանջները: Հոգեվերականգնողական հնարքների կիրառմանը ներկայացվող պահանջները:

ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

1. Վ. Հ. Մարգարյան, Մարտական գործունեության հոգեբանական հիմքերը: Ե., 2009, 284 էջ:
2. Վ. Հ. Մարգարյան, Մարտական գործունեության հոգեբանություն: Ե., 2009, 436 էջ:
3. Ասատրյան Զ. Դ., Ջինվորական կարգապահության ամրապնդման հիմնախնդիրները (դասախոսությունների ժողովածու): Ե., 2013, 104 էջ:
4. Баранов Е. Г., Мурашко М. В, Мкртычян С. В. Психологические основы боевой деятельности. М., 2000, 100 с.
5. Барабанщиков А. В., Феденко Н. Ф. Основы военной психологии. М., Воениздат, 1981, 365 с.
6. Военная психология. Под редакцией А. Г. Маклакова. СПб, М., Мн., Киев, 2005, 462 с.

7. Дьяченко М. И., Кондыбович А. А. Психологические проблемы готовности к деятельности. Минск, 1976, 173 с.
8. Караяни А. Г., Сыромятников И. Прикладная военная психология. М., 2006, 480 с.
9. Кулаков В. Ф. Военная психология и педагогика. М., Совершенство, 1998, 376 с.
10. Тарас А. Е. Современная военная психология. Хрестоматия. Мн., Харвест, 2003, 576 с.
11. Тарас А. Е. Проблемы военной психологии. Хрестоматия. Мн., Харвест, 2003, 640 с.
12. Тарас А. Е. Информационно-психологическая и психотронная война. Хрестоматия. Мн., Харвест, 2003, 432 с.
13. Почепцов Г. Г. Психологические войны. М., "REFEL-book", 2000, 523 с.
14. Черкасов Л. В. Воспитание воина: в коллективе и через коллектив. М., ИСЦ-ПЭПБ, 1984, 116 р.
15. www.psylib.ru
16. www.flogiston.ru
17. www.psychology.net